

YH1
JAKSO V
VALLAN JA VAIKUTTAMISEN
VERKOSTOT

LUETAAN TIETO- JA TAITOTAVOITTEET

MITÄ VALTA MIELESTÄNNE ON?

Millaisilla tavoilla sitä voi ilmetä?

Yhdistä seuraavat vallan lajit ja vallan käyttäjät toisiinsa

Legaali ja legitiimi valta

- legaali valta: valta perustuu lakiin
- legitiimi valta: vallankäytön kohteena olevat henkilöt hyväksyvät valtajärjestelmän

ASiantuntijoiden vallan sanotaan nousseen päätöksenteossa - miksihän näin?

Luetaan sivuilta 100-101.

Voiko valtaa ostaa Suomessa – Pohtikaa pienryhmissä

LISÄTEHTÄVÄ PEDANETISSÄ

Vieressä luetellaan kymmenen suomalaista merkkihenkilöä ja vaikuttajaa.

Laita heidät tärkeys- järjestykseen sen mukaan, kuinka paljon katsot heillä olevan valtaa Suomessa.

Ensimmäiseksi tulee siten mielestäsi Suomen vaikutusvaltaisim henkilö. Perustele valintasi.

**eduskunnan puhemies
pääministeri**

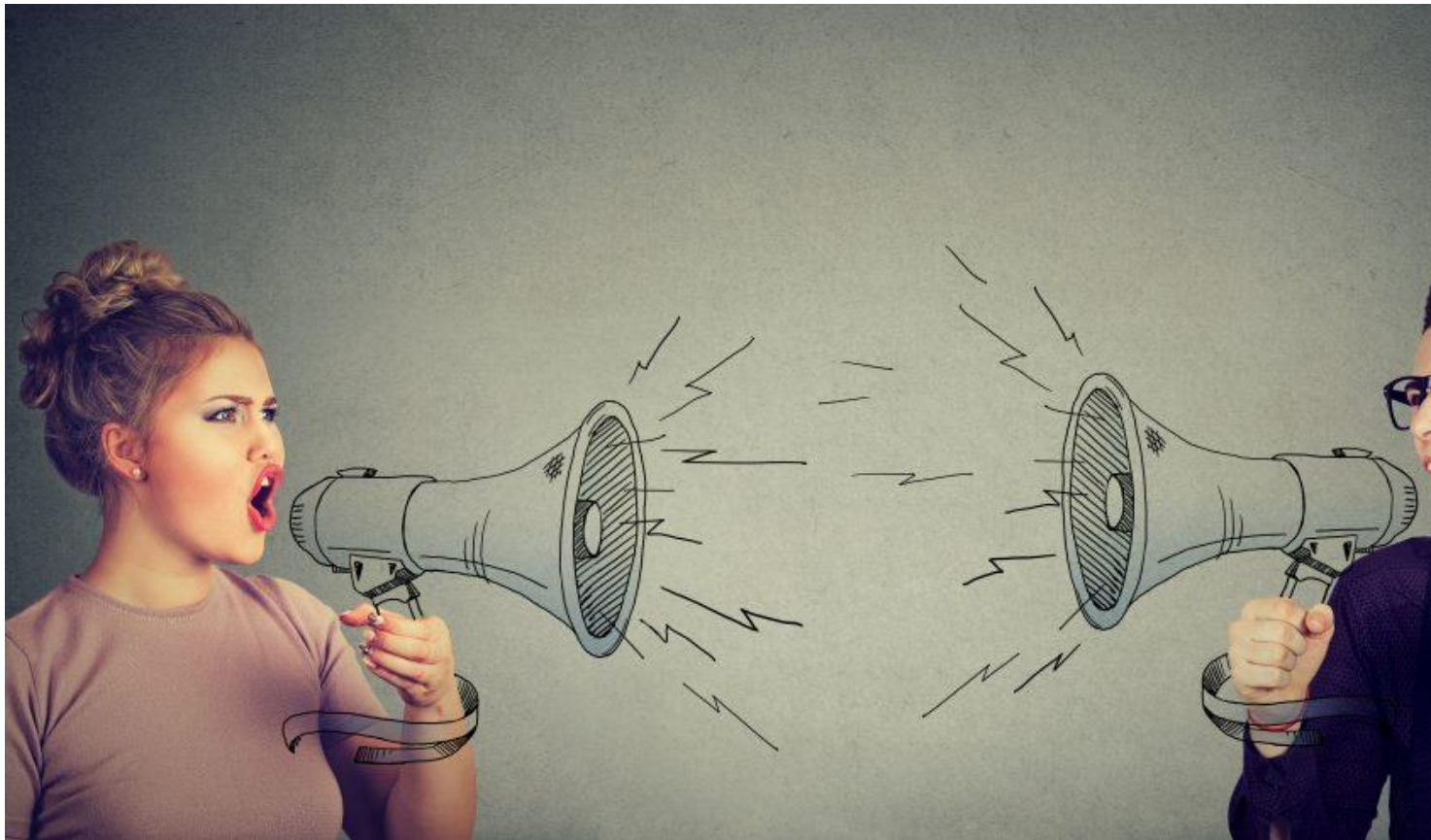
**tasavallan presidentti
Suomen EU-komissaari**

**puolustusvoimien komentaja
Suomen Pankin pääjohtaja**

**ulkoministeri
EK:n puheenjohtaja**

Helsingin Sanomien päätoimittaja

UPM:n toimitusjohtaja

13. VAIKUTA JA MAAILMA MUUTTUU

Miksi kansalaisten
aktiivisuudella ja
vaikuttamisella on
merkitystä? Miksi siitä
puhutaan?

Millaisia keinoja
vaikuttamiseen löytyy?

LUETAAN SIVULTA 107 VAIKUTTAMISEN ABCD

**Tehdään sivun
107 tehtävät 2
ja 3**

SIVUN 107 TEHTÄVÄ 5

Main Parts of an Essay

Part 1: Introduction

Introduces the topic.
Includes an opening hook and thesis statement.

Parts 2-4: Body Paragraphs

Support the thesis statement.
Include examples and begin with topic sentences.

Body Paragraph 1:

Includes Argument #1

Body Paragraph 2:

Covers Argument #2

Body Paragraph 3:

Presents Argument #3

Part 5: Conclusion

Wraps up the essay.
Restate the thesis in a unique way.

LISÄTEHTÄVÄ: KERÄTKÄÄ YLÖS ERILAISIA VAIKUTTAMISEN KEINOJA JA ARVIOIKAA NIIDEN HYVIÄ JA HUONOJA PUOLIA

Kappale tarjoaa useita vaihtoehtoja,

A blue metal signpost stands against a clear blue sky with some light clouds. It has six directional signs. At the top is a red octagonal sign with the word 'MEDIA' in white. Below it, on the left side, are three black arrow-shaped signs pointing left, labeled 'INTERNET', 'RADIO', and 'MAGAZINES' from top to bottom. On the right side, there are two black arrow-shaped signs pointing right, labeled 'TELEVISION' and 'NEWSPAPERS' from top to bottom.

MEDIA

14. MEDIA VALLANKÄYTTÄJÄNÄ

MEDIA

Välineet ja kanavat, joilla välitetään tietoa

Perinteistä ja uusmediaa tai digitaalista mediaa

Vapaata mediaa kutsutaan vallan vahtikoiraksi - Mistä tämä tulee?

-

Kutsuttu myös neljänneksi valtiomahdiksi- Valtaa myös median harjoittajalla

VALLAN VAHTIKOIRA

KESKUSTELUALUSTA PEDANETISSÄ

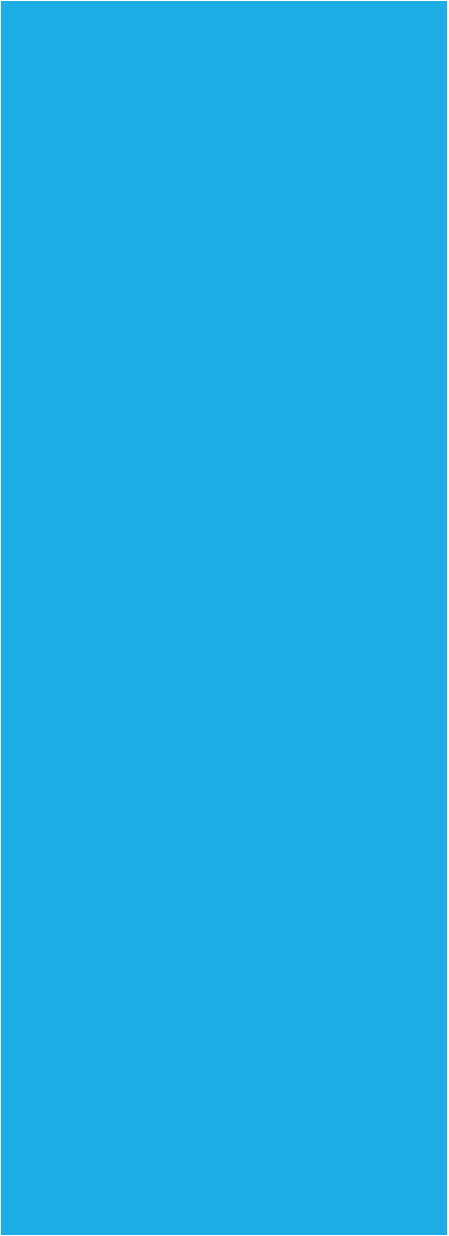
- Miten julkinen ja kaupallinen media eroaa toisistaan?
- Millaisiin asioihin medialukutaitoa tarvitaan?
- Millaisia rajoitteita julkaisuille on?

PIENRYHMIEN
ARVONTA —
SAATTE
RYHMÄSSÄNNE
AIHEEN
POHDITTAVAKSI

Valmistautukaa puhumaan käymästänne keskustelusta
myös muille

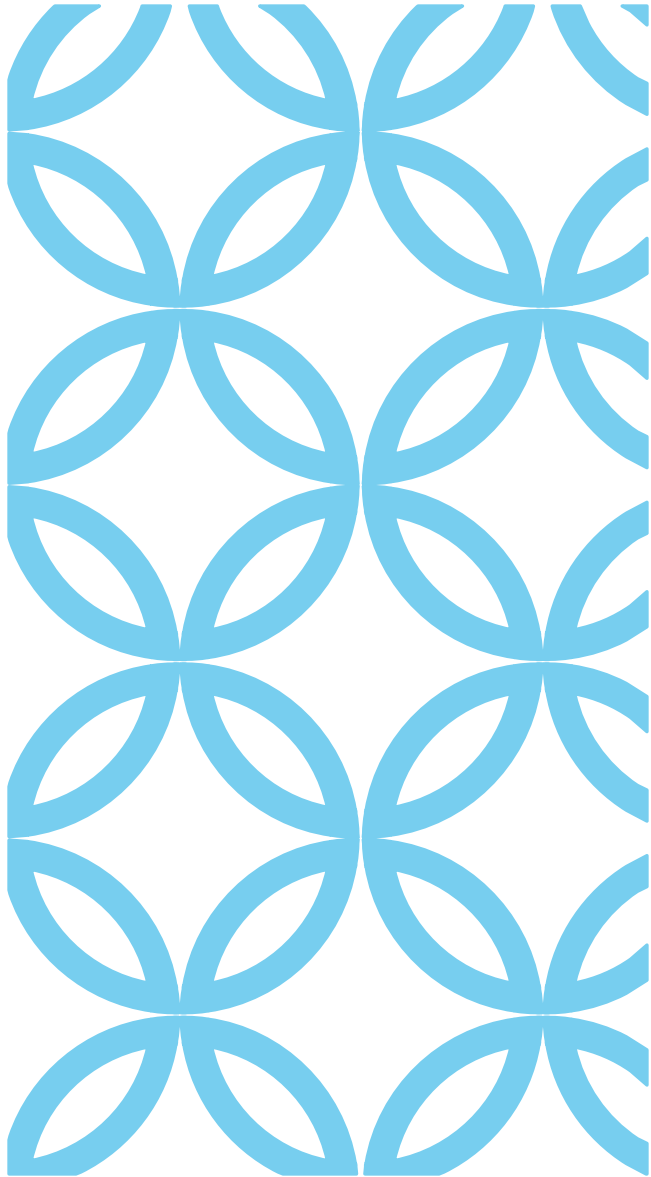
VIDEO: VIISI MILJOONA SEURAAJAA

1. Miten some on vaikuttanut Kälidin elämään?
2. Miten hän taas on vaikuttanut muiden elämiin?

[HTTPS://WWW.FAKTABAARI.FI/](https://www.faktabaari.fi/)

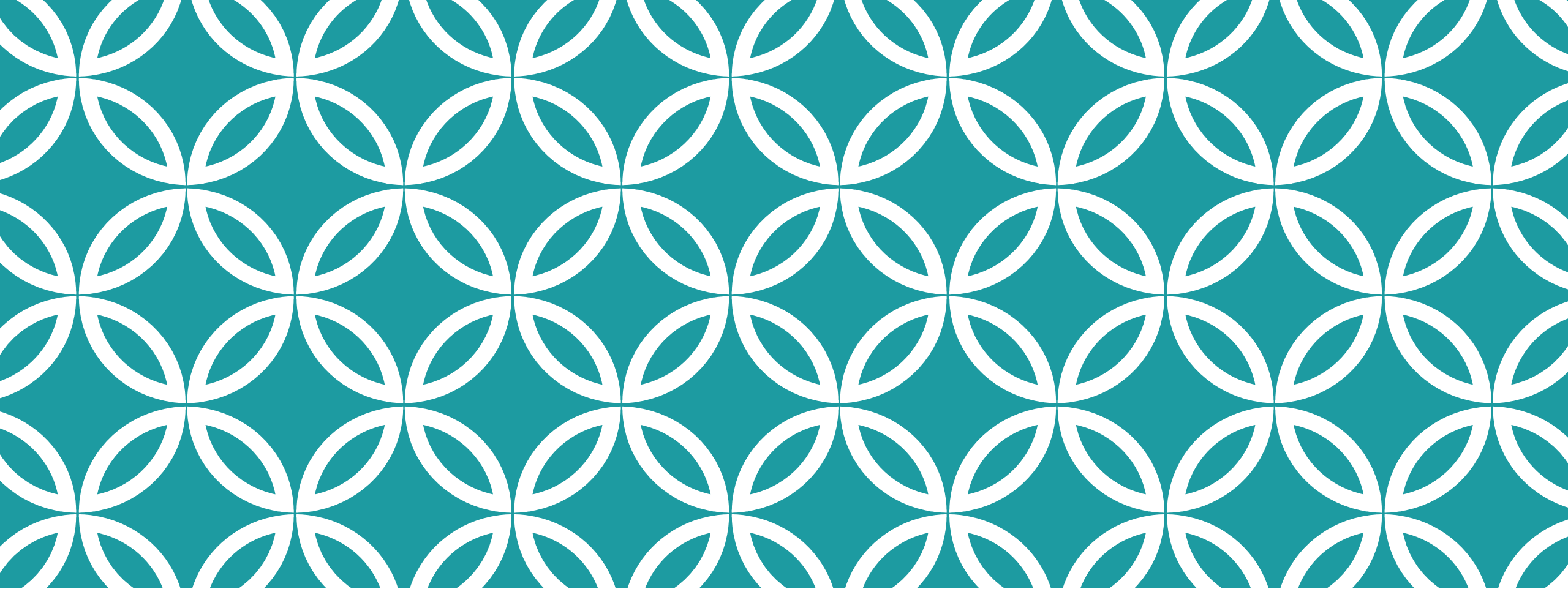
Pointti:

MOKASIKO MEDIA — FORUM I
TEHTÄVÄPAKETTI PEDANETISSÄ

MEDIALUKUTAIDON ABCD SIVULTA 112

Sitten tehtävä 5 sivulta 113

15. JÄRJESTÖISSÄ ON VOIMAA

MILLAISIA JÄRJESTÖJÄ TEILLE TULEE MIELEEN?

SUOMESSA ON NOIN 100 000 YHDISTYSTÄ

Yli 80% kansalaisista kuuluu johonkin niistä

Monet järjestöistä eivät ole poliittisia

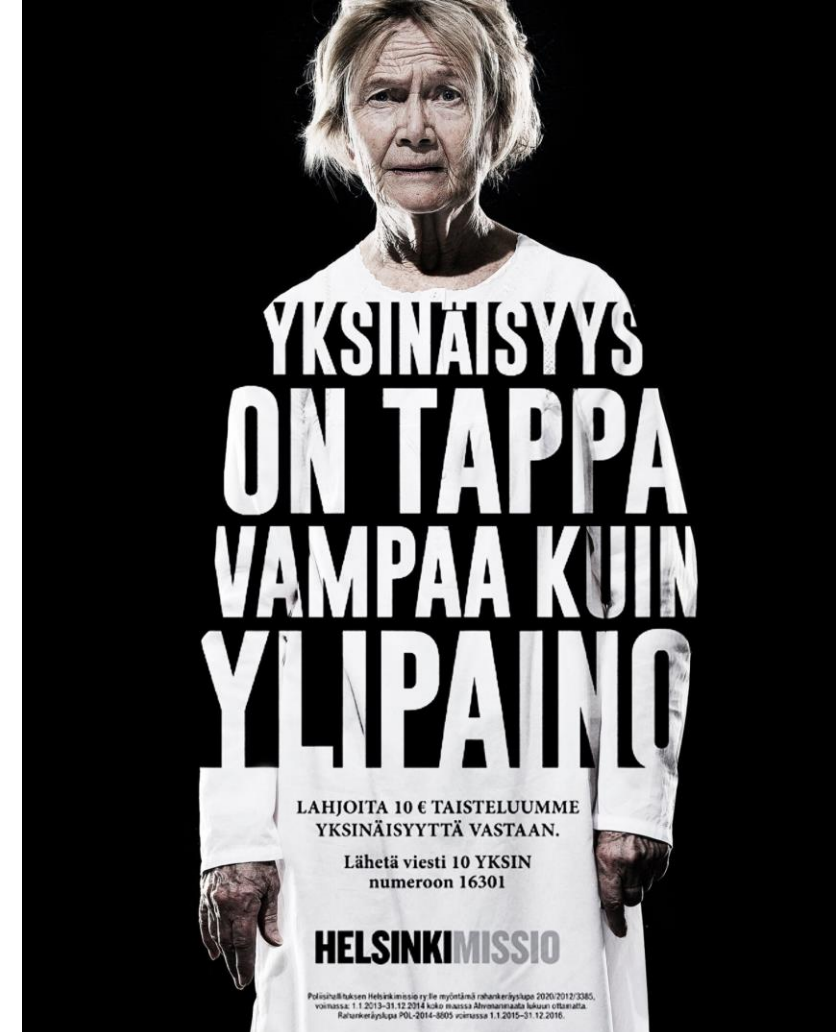
Valtiovalta tukee järjestöjä, miksi? -

Etujärjestöt ajavat nimenomaan jäsentensä etuja

Korporatismi: järjestelmä, jossa etujärjestöillä on valtaa ja poliittisten päättäjien otettava huomioon niiden mielipiteet

Järjestöjen keinoja vaikuttaa: tiedottaminen, mielenosoitukset, kampanjat, lobbaaminen

MIKÄ ON AUKEAMAN JULISTEIDEN SANOMA JA MILLAISIA TEHOKEINOJA NIISSÄ ON KÄYETTY?

VIDEO SAK:ILTA

<https://www.youtube.com/watch?v=pAMIY4GEP18>

Katso Youtubesta video *Mitä järkeä on kuulua ammattiliittoon?*

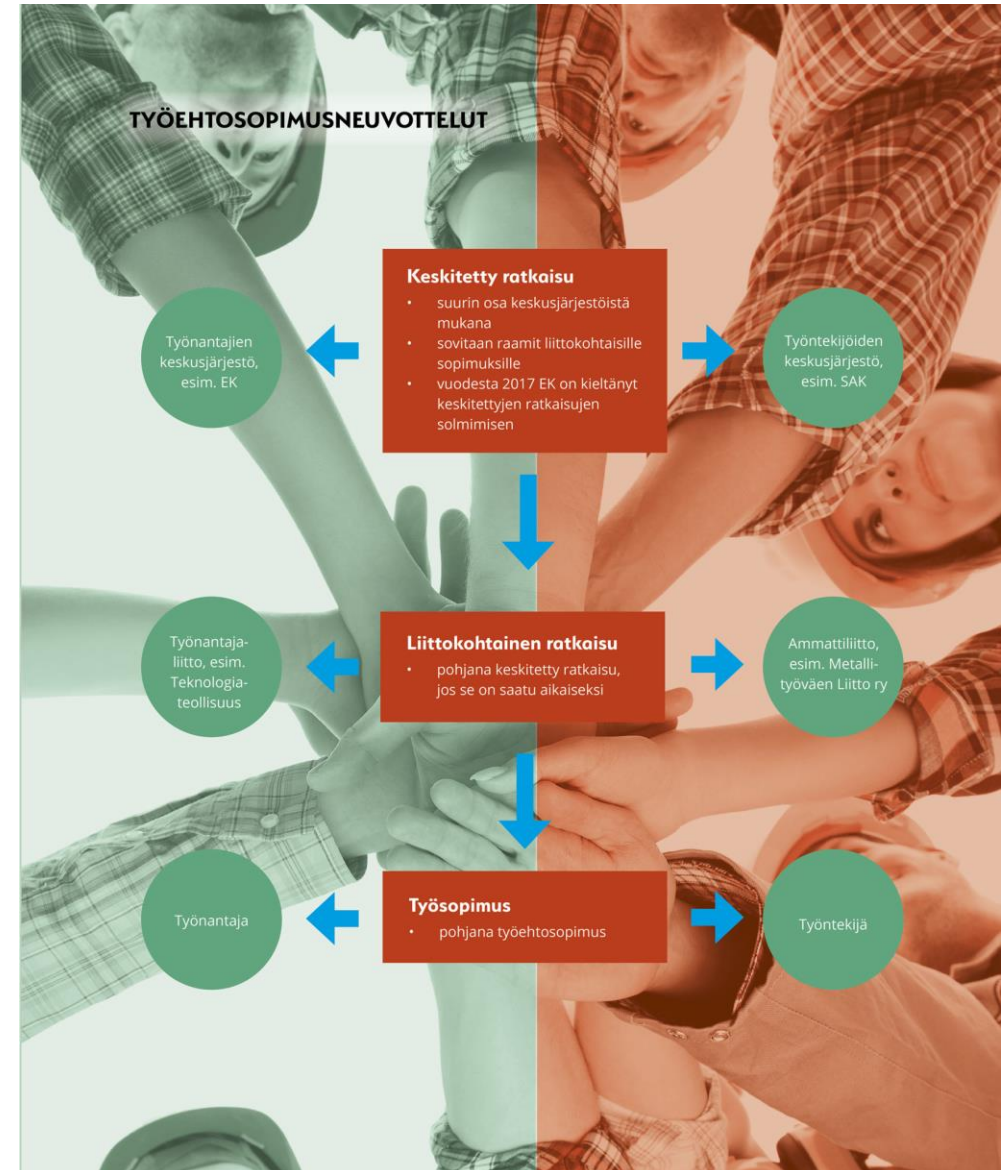
Mitä video väittää ammattiliittoon liittymisestä?

Mitä tehokeinoja siinä käytetään?

Pohdi, millä tavalla työnantajia edustava järjestö kommentoisi videon väitteitä.

TYÖEHDOT JA AMMATTIJÄRJESTÖT

- Työntekijälle paikallinen oman ammatin ammattiyhdistys on lähin
- Yhdistys on jäsenenä isommassa ammattiliitossa
- Liittyessä ammattiyhdistykseen tulee siis ammattiliiton ja keskusjärjestön jäseneksi
- Suomessa on kolme isoa työntekijöiden keskusjärjestöä : STTK (toimihenkilökeskusjärjestö) , SAK (Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö) ja AKAVA (korkeakoulutettujen palkansaajien ja ammatinharjoittajien keskusjärjestö)
 - Keskusjärjestöissä yhteensä yli 2 miljoona jäsentä
- Työnantajien tärkein keskusjärjestö on Elinkeinoelämän keskusliitto (EK). KT ja VTML edustavat julkisen sektorin työnantajia

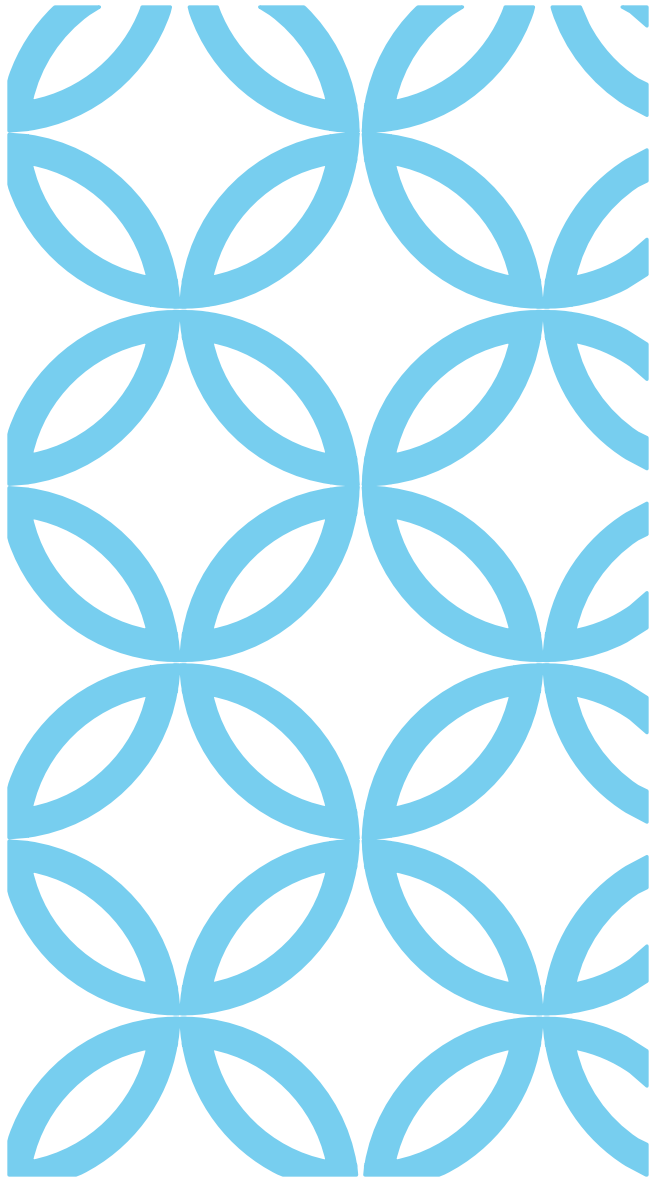
SIVUN 122 TEHTÄVÄT 3 JA 4 (SIVUT 117-122 TUKENA) TEHKÄÄ PIENRYHMISSÄ, JAKAKAA LUETTAVIA ALUEITA

- Selvittäkää myös mitä tupo on, ja mitä sille kävi

16 VAALIT — HELPPO TAPA VAIKUTTAA

EI KOEALUETTA!!!

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/04/06/vaalilausekone>

**VAALILAUSEKONE - PEDANETISSÄ
LINKKI**

OLEMME MAININNEET AIEMMINKIN, ETTÄ ÄÄNESTYSAKTIIVISUUS ON OLLUT LASKUSSA

Sivun 129 tilastokuva äänestysaktiivisuudesta

Aluevaaleissa äänestysaktiivisuus oli 47,5 prosenttia - Tilastokeskus

Millaisia asioita pitäisitte sen syinä? Kuinka sitä voisi mielestänne nostaa?

Samalla aukeamalla lisähuomioita äänestysaktiivisuudesta

GALLUPIT — PEDANET

Ylen sivuilla on päivittyviä tilastoja puolueiden kannatuksesta. Käytä sopivaa tilastoa, kun vastaat kysymyksiin.

1. Miten puolueiden kannatusluvut (gallup-luvut) ovat muuttuneet vuodesta 1995 alkaen? Tee vähintään kuusi havaintoa.
2. Valitse kaksi puoluetta ja selvitä, miten niiden gallupkannatus on vastannut vaalituloksia.

SUHTEELLINEN VAALITAPA JA ENEMMISTÖVAALITAPA - MONISTEENA

	Suhteellinen vaalitapa	Enemmistövaalitapa
Kenelle paikat?		
Vähemmän ääniä saaneiden kohtalo?		
Missä maissa käytössä?		
Puoluejärjestelmä?		
Kenelle ääni annetaan?		
Millaisia hallituksia?		
Päätöksenteko		
Äänten vähemmistöllä paikkojen enemmistö?		
Vähemmistöjen asema?		

	Suhteellinen vaalitapa	Enemmistövaalitapa
Kenelle paikat?	Paikkoja suhteessa saatuihin ääniin	Eniten ääniä saanut voittaa
Vähemmän ääniä saaneiden kohtalo?	Vähemmän ääniä saanut saa myös paikkoja, tosin vähemmän kuin enemmän saanut	Häviäjä ei saa mitään
Missä maissa käytössä?	Suomessa eduskuntavaaleissa, kunnallisvaaleissa, europarlamenttivaaleissa (monissa manner-Euroopan maissa ja Ruotsissa)	Suomessa presidentin vaaleissa (Yhdysvaltojen kongressi-, senaatin ja presidentin vaaleissa, Iso-Britannian parlamenttivaaleissa)
Puoluejärjestelmä?	Monta puoluetta, sirpaleinen puoluekenttä (vaikeaselkoisuus)	Usein kaksi suurta puoluetta jyrää, selkeä (esimerkiksi Yhdysvalloissa republikaanit vs demokraatit)
Kenelle ääni annetaan?	Ääni puolueelle (listavaali, joten Suomessa samalla henkilölle)	Ääni henkilölle (joka kuuluu jompaankumpaan suureen puolueeseen)
Millaisia hallituksia?	Monipuoluehallituksia	Yhden puolueen hallituksia, häviäjäpuolue oppositioon
Päätöksenteko	Kompromisseja, harkintaa	Suoraviivaisia, tehokkaita päätöksiä
Äänten vähemmistöllä paikkojen enemmistö?	Äänten vähemmistöllä vaikea saada paikkojen enemmistöä	Äänten vähemmistöllä voi saada paikkojen enemmistön
Vähemmistöjen asema?	Vähemmistö saa äänensä kuuluviin	Vähemmistöjen vaikea saada ääntä kuuluviin (esimerkiksi Yhdysvalloissa ei ole vielä kukaan ympäristöliike/puolue lyönyt läpi)

D'HONTIN MENETELMÄ

Suomessa käytössä oleva ääntenlaskentatapa

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/03/14/ymmarratko-miten-aanet-lasketaan-vaaleissa-tama-rautalankamalli-avaa-dhondtin>